

[Undervisningsministeren.]

hvis skolen og hjemmene gennem et åbent samarbejde har lært hinandens synspunkter at kende.

Det er min personlige erfaring, at er det åbne og tillidsfulde samarbejde skabt, så har man forebygget problemerne på dette område.

Endelig vil jeg fremhæve kravet om alsidighed i undervisningen. Dette krav er efter min opfattelse et professionelt krav, man må stille til den enkelte lærer. Jeg siger altså udtrykkelig: til den enkelte lærer.

Når det gælder om at undgå ensidighed i det enkelte barns undervisning, så kan det efter min mening ikke være tilfredsstillende at henvide til, at et barn i sit samlede skoleforløb vil blive udsat for en række ensidige påvirkninger, der i deres tilfældige sammensætning til slut forventes at udgøre en passende afbalanceret holdning.

Den diskussion, der har stået herom de seneste år, har ofte taget sit udgangspunkt i spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at undervise objektivt. Her kan vi nok konstatere bred enighed om, at det ikke kan anses for muligt for nogen at undervise objektivt i dette ords egentlige og fulde betydning. Nok kan man bilde sig selv ind, at man gør det, men der skal ikke forskes meget i sagen, før man må erkende, at subjektiviteten stikker sin hestehov frem på utallige måder.

Jeg er enig i den betragtning. Men jeg vil benytte lejligheden til at advare stærkt imod den følgeslutning, at når man ikke kan undervise objektivt, så må der være fri bane for den subjektive undervisning. Det er i mine øjne misbrug af den erkendelse, vi er nået til på dette område. Mig forekommer det langt mere interessant at se de muligheder, som denne erkendelse har skabt. Netop ved at vi har lært at indse de vanskeligheder, der er forbundet med at gøre undervisningen objektiv, har vi skaffet os en bedre platform, når det gælder bestræbelserne på at undgå at undervise subjektivt. Vi har derved fået mulighed for på en mere bevidst måde at leve op til kravet om alsidighed.

Som jeg sagde, er vi her inde på områder, hvor mine muligheder er begrænsede. Jeg kan appellere til den enkelte lærer, og jeg kan gøre skoleledere og skolenævn opmærksom på deres særlige pligter på dette

område. men jeg vil fremfor alt opfordre til, at man i den enkelte skole omkring den enkelte klasses arbejde får skabt et samarbejde, der hviler på åbenhed og tillid. Derved undgår man, at tilsynspligten bliver et problem, og det er alle parter bedst tjent med.

Disse betragtninger er jeg glad for at få lejlighed til at komme med, ikke mindst på baggrund af, at der fra visse sider har været tilkendegivelser, som jeg må betragte som tilskyndelse til en ensidighed, som ikke stemmer overens med de begreber, som vi i dag skal diskutere.

Jeg vil i tillid til den gruppe ansvarsbevidste og dygtige mennesker, der har valgt arbejdet som lærer, slutte disse betragtninger med ønsket om, at man vil fortsætte og forstærke arbejdet på at værne om de yngste elevers tryghed og åbenhed og give de ældre elever arbejde, der frit udvikler deres forestillinger og anskuelser, således at skolen kan fremme demokrati, åndsfrihed og tolerance.

Statsministeren (Poul Hartling):

Man kan undertiden få en fornemmelse af, at dansk politik kun drejer sig om økonomi. Derfor kan en debat om indoktrinering eller, som jeg foretrækker at udtrykke det: en debat om frisind, være et værdifuldt indslag i folketingets arbejde. Jeg har ikke overset, at debattens udgangspunkt er to forespørgsler med modsat fortegn. Det er vel karakteristisk og et ikke ringe udgangspunkt for den, der ikke ønsker at have i nogen ensidighed eller fanatisme.

Efter at undervisningsministeren nu i sit svar har givet en analyse af skolens problemer, skal jeg fremsætte nogle få bemærkninger om spørgsmålet i bredere sammenhæng.

Der kom for nogle år siden en bog af Holger Kjær i Askov. Den hedder „Tolerance eller frisind“, og den er stadig værd at læse. Man skal lægge mærke til, at den hedder „Tolerance eller frisind“. For Holger Kjær er der forskel på de to begreber. De står for ham i en vis forstand i modsætning til hinanden, og i den tolerancedyrkelse, som vi har oplevet, er det nok ikke uden betydning at slå et slag for frisindet. Tolerance rummer i Holger Kjærs fremstilling et krav om plads for forskellige anskuelser ud fra den tanke, at det er jo hip som hap, alt er